

Ebben a korszakban is jelen voltak az egyesület pártoló tagjai, akik csak pénzzel támogatták, de nem használták az intézményt. A valóságos hatókört továbbra is a polgárság rétegei képezték, elsősorban tanulók, polgárasszonyok és idősebbek látogatták a könyvtárat. A tagdíj összege változó. 1932-ben az addigi nyolc pengő tagsági díjat a gazdasági válságra való tekintettel négy pengőre szállítják le. Az alacsony összegű támogatás nem tette lehetővé, hogy nagyobb arányban gyarapíthassák a gyűjteményt, alaposan be kellett osztaniuk a kapott összegeket. Utolsó közgyűlésüket 1942-ben tartották, a gyűjteményt azonban már 1941-42-től kezdve nem gyarapították. Az egyesület működéséről a továbbiakban már nincs adat.

Tiszafüred 1944. október 24-én szabadult fel, a községben és környékén hetekig intenzív harc folyt a tiszai átkelőhely megszerzéséért. A múzeum és könyvtár központi helyen, a községházán volt elhelyezve, így sajnos szinte természetes, hogy a gyűjtemény nagy része eltűnt, elpusztult, szétszóródott. A megmaradt könyvekből 1949 első négy hónapjában folyt rendszeres kölcsönzés a községházán. Pontos adatok hiányában becsülve, mintegy 1500 kötet maradt meg a kilencezerből.

*

Az egyesületet hivatalosan 1949. december 22-én, az 562 481/1949 IV/3 BM sz. rendelettel oszlatták fel. A könyvtár megmaradt állományának indexen lévő részét zúzdába küldték, az értékesebb köteteket fokozatosan elszállították Füredről. Az 1952-ben megalakult tiszafüredi Járási Könyvtár tulajdonába mindössze 210 kötet került. 1954-ben a Debreceni Egyetemi Könyvtárba, 1956 végén a Déri Múzeumba szállítottak el nagyobb mennyiségű muzeális értékű könyvet.

A múzeum megmaradt gyűjteményéből a régi helyen 1949. december 21-én nyílt meg az ország első falumúzeuma. A továbbiakban a múzeum gyűjteményének sorsa meglehetősen kalandos, az ötvenes évek nem a múzeum megbecsüléséről szóltak. Igazán 1967-től kezdhetette meg az intézmény múltjához méltó tevékenységét a Lipcsei kúriában, szakképzett igazgató, Fűvessy Anikó irányításával, a mai napig rendszeresen megemlékezve az előzményekről; méltó módon képviselve a korábban megkezdett munkát és értékrendet. A könyvtár munkáját a járási majd

városi könyvtár (jelenleg városi könyvtár és információs központ) folytatta, igyekezve az alapítók lelkesedését továbbvinni, és kiszolgálni a város lakóinak művelődés iránti igényét.

Orbáné Szegő Ágnes

Jegyzetek

¹ Tariczky Endre: Vidéki helyzetünk. IV.= Eger. 1872. 07. 11. 219–220. p.

² Milesz Béla: A tiszafüredi régiségmúzeum keletkezése és mai állapota = Tiszafüred és Vidéke. 1889. 49. sz. 1. p.

³ Tariczky Endre: Régészeti egyesület = Eger. 1877. 05. 03. 139 p.

⁴ Milesz Béla: A tiszafüredi múzeum és közkönyvtár az 1899-ik évben. Eger. 1900. Függelék. 3 p.

⁵ Milesz Béla: A tiszafüredi múzeum és közkönyvtár az 1899-ik évben. Eger. 1900. Függelék. 5 p.

⁶ Milesz Béla: A tiszafüredi régiségmúzeum keletkezése. 1889. 49. sz. 1 p.

⁷ Milesz Béla: Régészkedés. = Tiszafüred. 1903. 17. sz. 1 p.

⁸ Tariczky Endre: A tiszafüredvidéki régészeti egyesület közgyűlésének jegyzőkönyve. = Eger. 1878. 11. 07. 356–357. p.

⁹ Az 1919. október 31-i rendkívüli közgyűlés jegyzőkönyve alapján.

¹⁰ 1936. május 14-i közgyűlés jegyzőkönyve alapján.

Churchill-gyűjtemény az Eszterházy Károly Főiskola Központi Könyvtárában

2006 szeptemberében az Eszterházy Károly Főiskola Központi Könyvtárát nagy öröm és szerencse érte, mivel a Zürichi Egyetemi Könyvtár átalakítás miatt Churchill-gyűjteményét a Zürichi Központi Könyvtárnak adományozta. A Zürichi Központi Könyvtár viszont már rendelkezett egy Churchill-gyűjteménnyel, ezért ezt a rendkívül értékes, jól összeállított állományt továbbajándékozta Magyarországnak. Régi és gyümölcsöző szakmai kapcsolat alapján tudott főiskolánk könyvtára ily módon hozzájutni a gyűjteményhez. Mivel a gyűjtemény olyan sokrétű, mindenre kiterjedő – Churchillt és korát tekintve –, úgy gondol-

Hozzáférés a gyűjteményhez

Mivel a gyűjtemény 3200 kötetet jelent, úgy gondoltuk, hogy a szabályos bibliográfiai leírások elkészítése oly sok időt venne igénybe, amit megvárnunk a felhasználók érdekében nem szabad, hanem ki kell találni valamilyen gyorsan használható, megfelelő megoldást. Ezért azt a módszert alkalmaztuk, hogy az Eszterházy Károly Főiskola Központi Könyvtára honlapján létrehoztunk egy Churchill-gyűjtemény linket (<http://www.ektf.hu/konyvt/tabletta/tabletta.htm>), amelyre kattintva szerzői betűrendben listázva megjelen-

tuk, hogy feltétlenül fel kell a szakma figyelmét hívnunk erre az állományra, hogy a kutatókat megfelelően tájékoztatni tudják és könyvtárunkba irányíthassák.

A Churchill-gyűjtemény rövid története

A Svájci Winston Churchill Alapítványt (Schweizerische Winston-Churchill-Stiftung) egy évvel Churchill halála után alapították Zürichben, 1966-ban. Az alapítvány két cél megvalósítását követte: a Churchill életére és munkájára való emlékezés folytonosságának ápolását, és az életének történelmi koráról, valamint munkásságáról szóló tanulmányok létrejöttének támogatását. Ennek érdekében rendszeresen Zürichbe hívták Churchill kortársait, brit történészekkel egyetemben. Ezzel a tevékenységgel párhuzamosan az alapítvány elkezdte a Churchill-Bibliothek kiépítését is, amely gyűjtemény egyben a zürichi könyvtárak brit történelmi könyvállományának hiányait is kipótolta, az 1870-től 1939-ig tartó intervallumot illetően. Az egyetem és az alapítvány kapcsolata mindig szoros volt, hiszen a történész professzor Max Silberschmidt maga is a Svájci Winston Churchill Alapítvány alapító tagja volt. Így került a Churchill-Bibliothek a Zürichi Egyetemre.

A Churchill-Bibliothek létrehozásának anyagi fedezetét abból az alapítványi tőkéből finanszírozták, amely az oberhofeni Churchill-élmű felállítására kezdeményezett gyűjtés többleteként jelentkezett. (Az élművet 1965-ben adták át.)

nek a művek legszükségesebb adatai (szerző, cím, kiadó, kiadási év). Természetesen ez egy folyamatosan bővülő lista lesz mindaddig, amíg mind a 3200 kötet rövid adatai be nem kerülnek. Ezért minden érdeklődőt arra kérünk, hogy folyamatosan kísérje figyelemmel a lista bővülését.

Technikailag ez a link úgy készül, hogy a lista keresett dokumentumára kattintva megjelenik a dokumentum teljes bibliográfiai leírása is, méghozzá a Kongresszusi Könyvtár állományában.

Különlegességek a Churchill-gyűjteményben

Ez a 3200 kötet tartalmában felöleli Churchillt és korát, a róla szóló irodalmat, az általa írt műveket, bibliográfiákat és elsősorban Nagy-Britannia, de valójában egész Európa (azon belül Magyarország) történelmével, politikájával (kül- és belpolitikával) és a II. világháborúval foglalkozó irodalmat, 1870-től 1945-ig terjedően.

Érdekességnek számítanak a következő kötetek: Churchill family album. A personal anthology; Die Transvaaler im Krieg mit England. Kriegserinnerungen; British policy in south-east Europe int he Second World War.

A gyűjtemény használata

Mivel tartalmában rendkívül értékes állományról van szó, fontosnak tartjuk, hogy tájékoztassuk az ország kutatóit a könyvtáros szakmán keresztül. Az ő érdekükben igyekszünk hozzáférést biztosítani az állományhoz könyvtárközi

kölcsönzés keretében is. Ugyanezért rugalmasan alkalmazzuk a könyvtárközi kölcsönzés szabályait, és az egy példányos könyveket is szolgáltatjuk – természetesen csak olvasótermi használatra –, feltételezve és remélve, hogy a kutatók élnek majd és nem visszaélnek ezzel a nagyszerű lehetőséggel.

Tircsné Propper Valéria

Százéves a hódmezővásárhelyi Németh László Városi Könyvtár

A hódmezővásárhelyi Németh László Városi Könyvtár a város legnagyobb gyűjteménnyel rendelkező, s egyben egyetlen nyilvános könyvtára.

A város lakossága jelenleg 47 707 fő, akiknek könyvtári ellátásáról a legjobb tudásunk szerint igyekszünk gondoskodni.

Hódmezővásárhely törvényhatóságú város 1880-ban alapította meg könyvtárát, azonban 27 évnek kellett eltelnie ahhoz, hogy 1907-ben megnyissa kapuit a nagyközönség számára. Könyvállománya ekkor kb. 3500 kötetből állt. A városban és nagy kiterjedésű külterületén működő olvasókörökkel együtt látta el olvasnivalóval a város, illetve a tanyavilág lakosságát.

A két világháború, a történelem viharai nem kedveztek a könyvtár fejlődésének, így megújju-

lása 1952-re tehető, amikor is kezdett kiépülni az országos könyvtári hálózat, s a vásárhelyi könyvtár megyei rangot kapott. Szervezte a megye könyvtárait, módszertani tanácsokkal látta el a munkatársakat, s hangsúlyt fektetett képzetükre is.

1972-ben a megyei funkció átkerült Szegedre, így városi könyvtárként működünk tovább. 1976-ban vettük fel Németh László nevét – az országban első intézményként –, s azóta is ápoljuk szellemi örökségét, arra törekszünk, hogy életművét minél szélesebb körben ismertessük meg. Ennek érdekében 1982-ben a Németh családdal közösen emlékplakettet alapítottunk, melyet ünnepélyes keretek között adományozunk az arra érdemeseknek.

Nagy múltú intézményünk hagyományait őrizve napjainkban is úgy szervezzük munkánkat, hogy megfelelhessünk a hozzánk forduló igényeknek, elvárásainak.

Már az első könyvtárkezelőnek is különös gondja volt a helyi szerzők műveire, a városról szóló könyvek beszerzésére. Az '50-es évek közepétől tudatos helyismereti gyűjtés indult. A megőrzés és a tudományos kutatás érdekében a gyűjtemény állományát külön kezeljük, s ez az anyag csak helyben használható.

Természetesen a helyi vonatkozású dokumentumok gyűjtésén kívül fokozott gondot fordítunk könyvtárunk állományának tervszerű és minden igényt kielégítő gyarapítására is. Jelenlegi dokumentumállományunk megközelíti a 300 ezret. A

nyomtatott dokumentumok mellett hanglemez-, videó- és CD-ROM-állományunk is szépen gyarapszik.

Fontos feladatunknak tartjuk, hogy az európai integrációs folyamatokról pontos és közérthető információhoz jussanak városunk polgárai. Ezt elősegítendő alakítottuk ki speciális dokumentumgyűjteményünket, mely az Európai Unió életének valamennyi vetületéről (agrár, ipar, környezetvédelem, szociálpolitika stb.) képet ad, s melyet folyamatosan aktualizálunk, bővítünk.

